

Nan Tudo' An Nipiyeh Nadan Hebrew

(Hebrews)

Hay Nangipa'innilaan Nan Imbabalen Apu Dios Hi A'at Amana

1 ¹Hidin nadne ya nat'onat'on di inat Apu Dios an nangipa'innilah nan hapitna i handidan a'ammod ta'u. Ya hay nangipa'innilaana ya hanadan propeta ta diday nangibagah nadan tataguna.

²Mu i datuwen na'udin timpu ya hay nangipa'innilah nan pohdonan innilaon ta'u ya nan Imbabalena an hiya din nunlumuwonah tun luta ya an namin di wada. Ya hiya boy pinto'nah pangipaboltanana i datuwen namin. ³Ya hiyay atigan nan nunhiglan aphod ya anabaktun Amana an hi Apu Dios. Te an namin nan a'at Amana ya hiya damdamay a'atna. Ya hiyay mumpapto' hi an namin di nalmu te ta'on on ammunay hapitna on ma'at nan pohdonan ma'at. Ya hidin inyatenay bahul ta'u ta mabalin mo an mapakawan ta'u ya numbangngad hi ad abunyan ta wahdin niddum i Apu Dios an mumpapto' hinan pun'ap'apuwana.

Nan Imbabalen Apu Dios Ya Na'abbaktu Mu Nadan Anghel

⁴Nan inat nan Imbabalen Apu Dios di mangipatigo an hiya ya na'abbaktu mu nadan anghel te hiya ya Imbabalen Apu Dios. ⁵Te hiya an bokon hanadan anghel di nangalyan Apu Dios di, He"a nan Imbabale' ya ten ad uwani ya ipa'innila' an ha"on hi Amam.

Ya inalin bon Apu Dios di, Ha"on hi Amana ya hiyay Imbabale'.

⁶Ya hidin agagga ya honagon Apu Dios nan na'abbaktun Imbabalenah tun luta ya inalinay, An namin nadan anghel'u ya mahapul an dayawonda nan Imbabale'.

⁷Ya hay impa'innilah Apu Dios hi a'at nadan anghel ya inalinay dida nadan baalna an wa'e on numbalinona didah dibdib ya wa'e bo on numbalinona didah apuy ta way atondan mangat hinan ipa'atna.^a

^a 1:7 Psalm 104:4

⁸Mu hay inalinah a'at nan Imbabalena ya alyonay, He"a Apu Dios, ya ma'id ha pogpog di pun'ap'apuwam. Ya nipto' di pangatmun mun'ap'apu ⁹te nunhiglay aggem naminhodan hinadan adi maphod an pangat te hay pohdom ya hanadan maphod an pangat. Ta hiya nan ha'on an Dios an Ap'apum ya ongal di nangipa'amlonga' i he"a mu nadan ibbam te pinto' da'a an nabaktun Ap'apu.^b

¹⁰Ya inalina boy, Hidin hopapna ya he"a an Ap'apu di nunlumuh tun luta ya hi ad lagud. ¹¹Ya munnananong'a an ma'id ha pogpogmu. Mu hanada'en limmum ya udum hi algo ya mapogpogda te ayda lubung an lumame. ¹²Ta aymu hagamhamon dida ta hukkatam didah balu. Mu he"ya ya munnananong'a an adi maluman di a'atmu ya ma'id ha apogpogam.^c

¹³Ya hiya boy nangalyan Apu Dios hi, Umbun'ah way winawwan'u an umbunan di nabaktun ap'apu ta abako' an namin nadan mi'buhul i he"a. Mu nadan anghel ya ma'id ha inalinah athidi.^d ¹⁴Te on tuwali nadan anghel'e ya dida nadan adi matigon baal Apu Dios an uggana honagon ta bumoddangdah nadan tatagunan pi'taguwonah munnananong.

Hay A'at Di Anabaktun Jesus

2 ¹Mahapul an nan dingngol ta'un tugun Jesus di ihamad ta'un unudon. Te onha mungngannungannuy ta'un mangunud ot undan adi lo'tat ya malingling dadiyen tugun? ²Ya hanadan tugun Apu Dios an impa'innilan nadan anghel i Moses ya nipa'innilay a'immannungna te nadan agge nangunud ya nadusada an miyunnudan hinan nibahhawanday dusada. ³Ot namamay adusaan ta'u hi'on attaan ta'un adi abuluton nan nahamad an pi'taguwan hi munnananong i Apu Dios. Te hay namanguluh nangipa'innila i diyen aton ta'un mi'tagu i Apu Dios ya nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu. Ta nadan nangngol hinadan imbagabagana ya diday nangipa'innila i dita'uh a'immannungna. ⁴Ya ta'on on hi Apu Dios ya impa'innilana boy a'immannungna an nipatigoh nadan inatnan nakaskasda'aw an nat'onat'on an milagro ya nadan abalanan an nalpuh nan Espiritun Apu Dios an miyunnudan hinan pohdona an abalanan an midat hi hinohhan kimmulug.

⁵Hanan pun'ap'apuwam Apu Dios an hiya tee tun emi ipa'pa'innila ya bokon nadan anghel di pinto'nah middum i hiyan mun'ap'apu te dita'un tatagu. ⁶Te hay nitudo' an inalin din patul an hi David i hiyah din nadne ya alyonay, Umalih nomnom'u an na'adda"ul amin tatagu mu tanganu on e da'mi pa'annomnomon ya e da'mi ipappapto' i he"a? ⁷Hay tagu ya limmum an nada'da"ul mu nadan anghel mu numbalinon da'mi hi nabakbaktu mu nadan udum an limmum. ⁸Ta da'miy pinto'muh mun'ap'apu i dadiyen namin an limmum.^e

^b 1:9 Psalm 45:6,7 ^c 1:12 Psalm 102:25-27 ^d 1:13 Psalm 110:1 ^e 2:8 Psalm 8:4-6

Ot hinaen nitudo' an alyonay hay taguy mun'ap'apu hi an namin an nalmu ya ma'at hi pidwana te ma'id ni' ha taguh tinigo ta'u an hiyay mun'ap'apu hi an naminamin. ⁹Mu innila ta'u an nipa'annung i Jesu Kristu hinae hi ad uwani. Te gapuh homo' Apu Dios hi tagu ya impada"ulna ni' hi Jesu Kristu mu nadan anghel ta hiyay nangiyateh bahul di tagu. Mu agge ninaynayun hidiyen nipada"ulana te hidin nagibbuh nan nunholtapana ot ipabaktun Apu Dios. Ta hiya moy madayaw ya na'abbaktun Patul an gapu i diyen nangiyatayanah bahul ta'u. ¹⁰Te hi Apu Dios an nunlumuh an namin di nalmu ta adayawana ya nipto' hidiyen nangiyabulutanah nan nunholtapan Jesus ta wan gapu i diyen nangiyatayanah bahul ta'u ya mabalin an dakolday tatagu an mumbalin hi imbabalen Apu Dios ta mabalin an middumdah nan anabaktunah ad abunyan.

¹¹Ta hi Jesus an nangiyateh bahul ta'u ta napakawan di bahul ta'u ta mabalin an ibilang dita'uh maphod i Apu Dios ya dita'un napakawan di bahulna ya ohah Apu Dios an hi Ama ta'u. Ta hiya mo nan adi bumain hi Jesus an mangalih i'iba dita'un hiya ¹²te inalinan Apu Dios di, Ipa'innila' di a'atmuh nadan ibba'. Ya ikankanta' di pundayaw'un he'a hinan a'am'amunganmi an mundayaw i he'a.^f

¹³Ya hay oha bo ya hay nangalyanay, Hi Apu Dios di pundinola' hi bumoddang i ha'on.^g

Ya alyona boy, Wahtuwa' tee an midmidduma' hinadan imbabalen Apu Dios an dida nadan inyukodnan ha'on.^h

¹⁴Ot hay a'at dadiyen imbabalen Apu Dios an inalnin Jesus ya tagudan waday adolda. Ta hiya mo bo nan hay inatna ya numbalin hi umat i dita'u ta way atonan mate ya ahi mamahuwan ta hidiyey pangabaknan Satanas an alpuwan di ate. ¹⁵Te handi ni' ya hay takut ta'uh atayan ta'uy ay nangdon i dita'u mu ad uwani mo ya ma'id ha abalinana te paddungnay nilubus ta'u. ¹⁶Ta hiya nan immannung an dita'un tatagun nibilang hi tinanud Abraham di boddangan Kristu an bokon nadan anghel. ¹⁷Te gahinnot mumbalin hi tagu ta lini'nanay ligat ta'u ta wan mabalin an hiyay mumbalin hi na'unud an nabaktun padi an ongal di homo'na i dita'u te hiyay nangiyaten dita'u ta hiyay paddungnay ni'nong ta a'aanan di bungot Apu Dios an gapuh bahul ta'u. ¹⁸Ya ta mabalin an hiyay bumoddang i dita'uh nan apatnaan ta'u te nali'nanay ligat hidin namatnaan Satanas i hiya.

Hi Jesus Ya Nabaktu Mu Hi Moses

3 ¹Da'yun i'iba an pinto' Apu Dios hi tataguna ya maphod on nan a'at Jesus di pun'onanon ta'uh nomnom ta'u te hiyay hinnag Apu Dios

^f 2:12 Psalm 22:22 ^g 2:13 Isaiah 8:17 ^h 2:13 Isaiah 8:18

hi nabaktun padi ta'u. ²Hiya ya na'na'unnud i Apu Dios an nannag i hiya an umat hi ana'na'unnud apu ta'un hi Moses hidin hiyay numpapto'on Apu Dios i handidan a'ammod ta'un Judyu an imbilangnah tataguna. ³Mu agge numpaddung di a'at da Jesus i Moses te hi Jesus ya hiyay nunlumuh tagu ta hiya nan hiyay nabakbaktu mu hi Moses an limmuna ⁴an umat hinan bale an adi pamaag ya nawada hi'on ma'id ha nangapya. Ot athidin namin hitudan nalmu an hi Apu Dios di nunlumu ot ahida mawada.

⁵Ya immannung an hi Moses an baal Apu Dios ya na'na'unnud te impappapto'na nadan nibilang hi tatagun Apu Dios. Ya impa'innilana bon dida nan ahi aton Apu Dios hi udum hi algo. ⁶Ya hi Kristu ya na'na'unnud an mangipapto' hinadan tatagun Apu Dios mu hiya ya bokon baal te hiya ya Imbabalen Apu Dios. Ya dita'uy mibilang hi imbabalen Apu Dios hi'on inaynayun ta'un ihamad an mundinol i Kristu. Ta ha ahan di pun'amlongan ta'uh ad uwani ya nan e ta'u pi'taguan i hiyah munnananong.

Hay Pun'iblayan Nadan Tatagun Apu Dios

⁷Hay maphod ya un'unudon ta'uh Jesu Kristu te pinadanan nan Espiritun Apu Dios an alyonay, Ad uwani ya wa'et donglonyu nan hapit Apu Dios ⁸ya mahapul an adiyu ngohayon ta adi ayu umat i handidan a'ammodityuh din nadne an nginhedah Apu Dios te pinanatnaday abalinana hidin immanallungandah nan agge naboblayan.

⁹Te alyon Apu Dios di, Pinanatnaa' i handidan a'ammodityu an ta'on on tinannigoday a'at di abalina' hi napat (40) di tawon. ¹⁰Ta gapu i diyen inatda ya nunhiglay bungot'un dida ot alyo' di, Nunhigla mahan datuwen tatagu te din'uga' i dida ya adida bo udot unudon nadan tugun'u. ¹¹Ta gapuh bungot'u ya imbaga' an adida mi'indadatong hinan boble an pangiyaya' i dida ta pun'iblayanda.ⁱ

¹²Ta hiya nan hanat halipodpodonyun i'iba te ma'id ha mapto' ya wadada i da'yuy mangmangngat hi adi maphod onu mungngohe te danaey gumalat hi ihiwwayanyuh nan wadawada an Dios. ¹³Ot ad uwanin mabalin an innilaon ta'u nan a'at Apu Dios ya mahapul an munhintutugun ta'uh abigabigat ta adi ta'u mabaliyan an mangat hi pumbahuluan ta adi ta'u ngohayon hi Apu Dios. ¹⁴Ot nanongnan middum ta'un Kristu hi'on inaynayun ta'uy pangulug ta'u an umat hidin hiyah kimmulug ta'u. ¹⁵Ot ipidwa' bon alyon nan impitudo' Apu Dios an alyonay, Ad uwani mo ya wa'et donglonyu nan hapit Apu Dios ya mahapul an adiyu ngohayon ta adi ayu umat i handidan a'ammodityu an nginhedah Apu Dios.

ⁱ 3:11 Psalm 95:7-11

¹⁶Te handidan a'ammod ta'u an impangulun Moses hi nanaynandah ad Egypt ya dingngolda nan hapit Apu Dios mu apyanan nginheda. ¹⁷Te hidin awadandah nan awon hi napat (40) di tawon ya impabohboholdah Apu Dios te innaynayundan nangat hinadan pumbahulan ta hiya nan nun'atedahdih nan agge naboblayan. ¹⁸Ta imbagan Apu Dios an adina ipadatong didah nan boblen ninomnomnan edaot pun'iblayan.

¹⁹Ot hanat ma'awatan ta'u an hay gapunah aggeda dimmatongan i diyen maphod an boble ya gapuh ama"i ha dinolda i Apu Dios.

4 ¹Ya ta'on on dita'uh ad uwani ya imbagan Apu Dios an waday indadaan ma"aphod an boblen e ta'u pun'iblayan hi pidwana. Ot mahapul an halipodpodon ta'u ta ma"i ha oha i dita'uh adi bo mi'indadatong i diyen boble. ²Ot dingngol ta'u nan a'at diyen pun'iblayan an umat hi nangngolan dadiyen a'ammod ta'uh din nadne. Mu ma"i ha hilbinah nangngolanda te aggeda inunud. ³Ot dita'un kimmulug ya umannung an datngan ta'uh diyen pun'iblayan mu adi mabalin hi umedahdi nadan adi kumulug te wada nan nitudo' an alyonay, Impabohbohola' i dida ta hiya nan imbaga' an adida mi'indadatong hinan boble an pangiyaya' i dida ta pun'iblayanda.^j

Hinaen inalin Apu Dios an e pun'iblayan di tatagu ya indadaan mo tuwalih din nagibbuhnan di nunlumuwanah an naminamin.

⁴Ya wada boy impitudo'nan alyonay, Hidin mi'apituh algo ya nun'ibleh Apu Dios te inggibbuhnan limmun namin nadan wadah ad uwani.^k

⁵Mu ta'on hi athidin nidadaan hidiyen e pun'iblayan ya hiya damdaman inalina i dadiyen a'ammod ta'u an adi mabalin hi datngandah diyen pun'iblayan. ⁶Manu'eh aggeda dimmatong i diyen pun'iblayan an ta'on on diday namangulun nangngol i diyen maphod an aton Apu Dios i dida ya gapuh aggeda nangunudan i hiya. Mu wadada damdamay mabalin an dumatong i diyen pun'iblayan ⁷te nadney nala"uh hi agge nangunudan dadiyen a'ammod ta'u ot ahina ipitudo' i David nan alyonay, Ad uwani ya hanat dingngolyu'e nan hapit Apu Dios ya adiyu ngohayon.^l

⁸Ta hinaen impitudo' Apu Dios i David di panginnilaan ta'u an bokon nan boblen nangidatongan Joshua hinadan Judyu di nahamad hi e pun'iblayan. ⁹Ot na'innila an dita'un tatagun Apu Dios hi ad uwani ya waday nidadaan an e ta'u pun'iblayan an umat hinan nun'iblayan Apu Dios hidin nagibbuhnan di nunlumuwanah an namin. ¹⁰Te nan tagun pun'iblayon Apu Dios an miyunnudan hinan imbaganan pun'iblayan ya atbohadin mun'ibleh nan tamuna an umat hinan inat Apu Dios. ¹¹Ot hay maphod ya aton ta'un namin di abalanan ta'u ta datngan ta'uh diyen pun'iblayan an awadan Apu Dios ta wan ma"i i dita'u ha umat i dadiyen tataguh din nadne an aggeda dinatngan hidiyen boblen pangayanda te hay aggeda nangunudan hinan hapit Apu Dios.

j 4:3 Psalm 95:11 k 4:4 Hidin Hopapna 2:2 l 4:7 Psalm 95:7,8

¹²Hanan hapit Apu Dios ya ongal di abalinana an umat hinan matadom an hinalung te ipa'innilanay a'at ta'un tatagu an ta'on on nadan agge na'innilaan an punnomnom ta'u. ¹³Te ma'id ha ta'on hi ohah nadan limmun Apu Dios hi adina tigon. Ot innilanan namin di nomnom ta'u ya nadan at'atton ta'u. Ta udum hi algo ya humalyaon dita'un namin an miyunnudan hinadan ina'inat ta'u ya ninomnom ta'u.

Hay Ahi Mangihapit I Dita'un Apu Dios

¹⁴Mahapul an inaynayun ta'un mangunud i Jesu Kristu an Imbabalen Apu Dios. Te hiya ya wahdih awadan Amanah ad abunyan ta hiyay nabaktun padi an mangihapit i dita'u i Amana. ¹⁵Ya maphod ta hiyay mangihapit i dita'u te innilanan mammo' i dita'u hinadan pumpaligatan ta'un mangun'unud. Ya innilanay pungkapyuan ta'u te pinatnanan namin di a'at di apatnaan mu hiya ya agge numbahul. ¹⁶Ot hiya nan maphod on madinol ta'un mundasal i Apu Dios an ongal di homo'na ta wan hom'on dita'u te hiya ya nundadaan an bumoddang i dita'u.

Hay A'at Nan Nabaktun Padin Di Judyu

5 ¹Hanan nabaktun padin nadan Judyu ya hiya nan pinto' Apu Dios i dida an mangihapit i dida i Apu Dios. Ta hiyay mangidawat hinadan nat'onat'on an idat nadan tatagu an mi'nong i Apu Dios ya nadan mi'nong hi apakawanan di bahulda. ²Mu ta'on on nan nabaktun padi ya waday pumbahulana te tagu. Ta hiya nan innilanay atonan mamoddang hinadan ibbanan hi kittang on nibahho an gapu ta dakol di aggeda innila. ³Ta ta'on on hiya ya mahapul an waday i'nongnah apakawanan di bahulna ya ahina mohpe i'nong nadan ipi'nong nadan tataguh apakawanan di bahulda.

⁴Ta ma'id ha ohah taguh pamaaggot mumbalin hi nabaktun padi te gahin on hi Apu Dios di mamto' i hiya an umat hi namto'ana i Aaron an hiya din namangulu an nabaktun padin handidan a'ammod ta'u.

⁵Ot athidi i Jesu Kristu an adi namaaggot pumbalinonay adolnah nabaktun padi te hay namto' i hiya ya hi Apu Dios an nangali i hiya hi, He'a nan Imbabale' ya ten ad uwani ya ipa'innila' an ha'on hi Amam.^m

⁶Ya hi Apu Dios boy nangalih mumpadih Jesus te nitudo' an inalinan hiyay, He'ay mumpadih inggana ta umat'a i Melkisedek.ⁿ

⁷Hidin awadan Jesus hitun luta ya limmuwaluwan dimmasadasal ya nun'olotnay hapitnan numpahmo' i Amana te innilanan ammunah Apu Dios hi mabalin an mangihwang i hiyah ate. Ya gapu ta impada'ulnay adolna ta inunudnah Apu Dios ya dingngol Apu Dios nan imbagana.

⁸Te ta'on on hiya nan Imbabalen Apu Dios ya nan nunligatanay

^m 5:5 Psalm 2:7 ⁿ 5:6 Psalm 110:4

nanginnilaanah a'at di umun'unudan i Apu Dios. ⁹Ot inggibbuhnan namin nadan pohdon Apu Dios hi atona an aton nan nabaktun padi ta hiyay mangihwang hinadan mangun'unud i hiya ta mabalin an mi'tagudan hiyah munnananong. ¹⁰Te hiya nimpey pinto' Apu Dios hi nabaktun padi an umat i din hi Melkisedek.

Hay Tugun Hinadan Agge Nihamad Di Pangulugda

¹¹Waday udum an pinhod'un ipa'innila an a'at tuwen numpadiyan Kristu mu innila' an naligatyun ma'awatan an ta'on on nadney nanguluganyu. ¹²Te unhaot mabalin an muntudtudu ayuh ad uwani. Mu ma'id te onnot boh on mahapulyuy mangipidwan mangitudduh nadan inada'adalyu tuwalin hapit Apu Dios an ta'on on nalakan ma'awatan. Ta umat ayuh nan golgollang an hay gatas ni' di itanudna yaden unhaot hanadan paddungnay makulhin makan di anonyu. ¹³Ta umat ayu damdamah nan pa'akullugna an aggeyu innilan mangimatun hi nipto' ya nibahho. ¹⁴Ta hiya nan adiyu ma'awatan nan ay makulhin makan an mitudtuduh nan nahamad di pangulugda an dida nadan nangipa'inghan mangat hi nipto' te inniladan mangimatun hinan nipto' ya nibahho.

6 ¹Mahapul an bokon hanadan namangulun inadal ta'uy nanongnah ada'adalon ta'u te mahapul an adalon ta'u damdama nadan udum an tudtudun Apu Dios an mabalin an mangipihamad hi pangulug ta'u. Ta bokon hanadan namangulun inadal ta'u nimpe an a'at di puntutuyuwana ya pangidinongan hinadan adi maphod an pangat ya nan aton an kumulug i Apu Dios ²ya nan a'at di abonyagan ya nan e pangiha'mawan hi ta'leh ulun nadan mangulug an idasalan ya hay amahuwan di numpun'ate ya hay a'at di punhumalyaan Apu Dios ta madusadah inggana nadan adi kumulug i hiya. ³Ta hay maphod ya hi Apu Dios di pangidinlan ta'uh bumoddang i dita'u ta wan inaynayun ta'un mangadal hinadan udum an tudtudun mangipihamad nimpe hi pangulug ta'u. ⁴Ya halipodpodon ta'u te nan napatalan di nomnomna an lini'nana nan ongal an homo' Apu Dios ya nan abalanan nan Espirituna hi nitaguwana ⁵ya napatnanay boddang nan hapit Apu Dios ya nan ongal an abalanan Kristu an hiya nan mumbangngad hi pidwana ⁶ya indani ya inwalongnan mangun'unud hinan hapit Apu Dios ya adi mo mabalin hi muntutuyu bo te paddungnay ipidwanan ipipata' hi Jesu Kristu hinan krus ta ongal di ena pangibabainan i Jesu Kristu an Imbabalen Apu Dios.

⁷Mu nan tagun manginaynayun hi pangulugna ya mi'alig hinan luta an ma'ud'udannan ta malumong di mitanom hidi ta waday itanud nan muntanom. ⁸Mu nan luta an ta'on on ma'uda'udanan mu ammunay pagat hi tumubuhdi ya ma'id ha hilbina an ammunah mapu'ulan.

⁹Mu ta'on on athituy pangalimi i da'yun i'iba mu madinol ami an adi ayu athidi te umat ayuh nan malumong an luta an mabungay mitanom

hidi an gapuh nan pi'taguwanyu i Apu Dios. ¹⁰Te hi Apu Dios ya adina linglingon nadan maphod an ina'inatyu ya nan pamhodyun hiya te ingganah ad uwani ya banoddanganyu nadan ibbayun kimmulug i hiya. ¹¹Ya ha ahan di pohdonmi ya way oha i da'yu on inaynayunan ihamad di pangulugna ta ingganah mipa'annung nadan namnamaon ta'u. ¹²Ya hanat adi ta'u humiga ta paton ta'u i handidan tataguh din nadne an inanusandan innaynayun di pangulugda ta ingganaot mipa'annung nan imbagan Apu Dios i dida.

Hay Imbagan Apu Dios Hi Atona I Abraham

¹³Hidin wada han imbagan Apu Dios i Abraham ya insapatana an atona nan imbagana i hiya. Ya hay nangisapataana ya hay adolna te ma'id ha nabakbaktu mu hiya ¹⁴an alyonay, Ibagat' tee an wagahan da'a ta punholagon da'a ta dumakkodakkol di holagmu.^o

¹⁵Ot hi Abraham ya inanusanan hinhinnod di ipa'annung diyen inalin Apu Dios i hiya ta ingganaot mipa'annung. ¹⁶Nadan tatagun waday isapatada ya nan nabakbaktu mu diday punsapataanda. Ta hidiyen punsapataanday ipanuhan di way pun'a'addiyanda onu kumpulnan mihakapit. ¹⁷Ta athidin Apu Dios an impa'innilana nadan tatagu an atona nan imbagana ta hiya nan insapatana an adina ibahhon aton nan imbagana. ¹⁸Te hanan imbaganan atona onu insapatana ya adi mabalin hi mibahho te hiya ya adi munlayah. Ot hiya nan dita'un kimmulug i hiya ya madinol ta'un manmannod hi ipa'annung nan inalinan e ta'u pi'taguan i hiyah munnananong. ¹⁹Ya hinaen pundinol ta'uh ipa'annung nan inalin Apu Dios di mangipabikah i dita'u. Te innila ta'u an umeh ta'uh udum hi algoh awadan Apu Dios an adi umat handi an ammuna nan nabaktun padih mabalin hi umeh nan nakultinaan an Kuwartun Apu Dios. ²⁰Te namanguluh Jesus an immeh awadan Apu Dios ta nanongnan hiyay nabaktun padi an mangihapit hinadan tatagu i Apu Dios an umat i din hi Melkisedek.

Hay A'at Din Padi An Hi Melkisedek

7 ¹Hi Melkisedek ya patul hi ad Salem hidin nadne ya hiya nan padi an munhilih nan na'abbaktu an Dios. Ya i han hin'algo ya dinamun Melkisedek da Abraham hidin umanamutda hi eda ni'gubatan ot abakonda nadan opat an patul ot wagahanah Abraham. ²Ot idat Abraham i hiya nadan mi'ami'apuluh nadan nun'abalol an inabakdah gubat. Ya hay ibalanan nan ngadan an Melkisedek ya patul an maphod di pangatna. Ya hay oha bon pangalidan hiya ya patul di linggop te hay ibalanan nan ngadan an Salem ya linggop. ³Mu hi Melkisedek ya ma'id

^o 6:14 Hidin Hopapna 22:17

ha nitudo' hi panginnilaan hi'on nganney ud holag i hiya ya hi'on danay niyayyamana ya hay natayana te numbalin hi padih inggana ta umat hinan Imbabalen Apu Dios.

⁴Ot tigon ta'u an nabakbaktuh Melkisedek te ta'on on hi Abraham an ap'apun an namin di Judyu ya indatna nadan mi'ami'apuluh nadan nun'abalol an inabakdah eda ni'gubatan. ⁵Ya adi umat hinadan tinanud Libay an holag Abraham an dida nadan napilin padin di Judyu an nibagah nan tugun an diday mangalah nadan mi'ami'apuluh nadan bino'la onu bungang di intanom nadan ibbadan Judyu an ta'on on holag Abraham didan namin. ⁶Mu hi Melkisedek ya ta'on on agge nalpuh nan holag Libay ya inalana nan indat Abraham an ni'ani'apuluh nadan inabakda ot wagahanah Abraham an hiya din nangibagaan Apu Dios hi wagahana. ⁷Ot innila ta'u an nan munwagah ya nabakbaktu mu nan mawagahan. ⁸Ya hay oha bo ya hi Melkisedek an nangalah nadan indat Abraham ya ma'id ha nibagah natayana. Mu nadan padin holag Libay ya agge ninaynayun di nitaguwanda te nateda. ⁹Ya ta'on on hi Libay di nangalah nadan ni'ani'apuluh nadan limmun nadan tatagu mu ayna damdama indat di ni'ani'apuluh nadan limmuna i Melkisedek hidin nangdatan nan ud holag i hiya an hi Abraham hinan ni'ani'apuluh nadan inabakdah gubat. ¹⁰Ya ta'on on agge ni' niyayyam hi Libay hi e nanamuwan Melkisedek i Abraham mu ay wahdi te wahdin niddum ni' hi adol apunan hi Abraham.

Hi Jesu Kristu Di Nihukkat An Padi

¹¹Nadan padin holag Libay an nalpuwan Aaron di namangulun nidatan nan tugun ta diday mangidawat hinadan idawat nadan tatagu i Apu Dios. Mu datuwen padi ya nan tugun an itudtududa ya ma'id ha abalinanda te agge na'at nan pohdon Apu Dios hi ma'at. Te onha na'at nan pohdon Apu Dios ot wan agge immali nan oha an numpadi an umat hi nangat Melkisedek di nangatna an adi umat hinan a'at di numpadiyan Aaron. ¹²Ot gapu ta nahukkatan nadan padi ot atbohdi an mahukkatan nan tugun. ¹³Te hidiyen nihukkat an numpadi ya nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu. Ya agge nalpuh nan holag Libay te nat'on an tinanud di nalpuwana te ma'id ha a'ammmodnah nunhilbih nan Templo. ¹⁴Te hi Jesu Kristu ya nalpuh nan holag Judah an ta'on on ma'id ha impa'innilan Moses hi mumpadih nadan holag Judah.

¹⁵Ta na'innila an hi Jesu Kristu moy nabaktun padi ta'u an umat hidin hi Melkisedek. ¹⁶Ya hiyay nahamad ya na'abbaktu te adi mapogpog di pumpadiyana an adi umat hidin nitugun an hay mumpadi ya nadan tinanud Libay. ¹⁷Te hi Apu Dios ya inalalay, He"ay mumpadih inggana ta umat'a i din hi Melkisedek.^p

¹⁸Ta ad uwani mo ya paddungnay ita'lin ta'u nan tugun an inunu'unud ta'u ni' te adina abalanan an mangihwang i dita'u. ¹⁹Te ma'id ha ta'on hi ohah tagu hi maphod di niyatana i Apu Dios an gapuh nangunudanah nan tugun Moses. Mu maphod ta ad uwani ya nihukkat han mabalin an pundinolan ta'un mangihaggon i dita'u i Apu Dios.

²⁰Hay oha bo ya hidin numpadiyan Jesu Kristu ya waday insapatan Apu Dios an adi umat hi numpadiyan nadan tinanud Libay an ma'id ha insapatana i dida. ²¹Mu hi Jesu Kristu nimpe ya imbagan Apu Dios i hiya di, He"ay mumpadih inggana. Ya hidiyen imbagan ya adi mabalin hi mahukkatan.

²²Ot at'ehdin adi mapogpog di pumpadiyan Jesu Kristu ya hidiyey panginnilaan ta'u an udu'dul nan inalin Apu Dios an hi Jesus di pundinolan ta'u mu hay e ta'u pundinolan hinan tugun Moses.

²³Hanadan padi an tinanud Libay ya dakolda te nateda'e on nahukkatanda. Ta ma'id i dida ha numpadih inggana. ²⁴Mu hi Jesus ya nanongnan hiyay mumpadih inggana te hiya ya ma'id ha apogpogan di itaguwana. ²⁵Ta hiya nan waday abalanan mangihwang hi kumpulan tagun mangidinol i hiya ta mihayyupda i Apu Dios te nanongnan wadawada an mangihapit i dida i Apu Dios.

²⁶Ot hi Jesus an nabaktun padi di pundinolan ta'uh bumoddang i dita'u ya mangihapit i dita'u i Apu Dios. Te hiya ya maphod an namin di atona an ma'id ha numbahulana onu nibahhawana an adi umat i dita'un tatagu. Mu nipabaktu ta wahdih ad abunyan hi ad uwani. ²⁷Hanadan nabaktun padi ya abigabigat on waday idawatdah mi'nong hi apakawanan di bahulda i Apu Dios on ahida i'nong nadan ipi'nong nadan tataguh apakawanan di bahulda. Mu hi Jesus ya umdah nan naminghan an paddungnay nangi'nonganah adolna an gapuh bahul di atagutagu. Ta hiya nan adi mo mahapul an waday mi'nong hi animal te hay adolnay ini'nongna. ²⁸Handi'e ni' ya nan miyunnudan hinan tugun Moses di atondan mumpili hi nabaktun padi. Ot gapu ta taguda ya waday ibahhawanda. Mu pinto' Apu Dios nan Imbabalanan mumpadi. Ta hiya ya hanadan miyunnudan hinan pohdon amanay inaynayunan aton hi inggana.

Hi Jesus Di Mangihapit I Dita'u I Apu Dios

8 ¹Hay pohdo' an ipa'innila i da'yu ya hi Jesus moy nabaktun padi ta'u an hiya nan wahdih ad abunyan an inumbun hi way winawwan Apu Dios an na'abbaktun Ap'apu. ²Ta hiyay munhilbih nan tabernakel an awadan Apu Dios an hidiye nan nahamad an pundayawan i hiya an bokon hay taguy nangiyamma te hi Apu Dios. ³Te hiya ya hay adolnay indawatna i Apu Dios an umat hinan nabaktun padin di Judyu an diday mangi'nong hinan idawat nadan tatagu i Apu Dios. ⁴Ta ad uwani ya

bokon hitun lutay awadan Jesus te onha wahtu ot bokon hiyay padi te nehnada mo tuwali nadan padin mangi'no'i'nong hinadan midawat i Apu Dios an miyunnudan hinan tugun Moses. ⁵Ya hinan ugganda e pang'i'ngongan ya nan eda pundayawan i Apu Dios an tabernakel ya umat hinan nahamad an pundayawan an wah ad abunyan an impatigon ni' Apu Dios i Moses hidin nangalyanan hiyay, Tigom ta an namin nadan apyom ya miyunnudan hinadan nipatigon he'ahdih nan billid.⁴

⁶Ot udu'dul hi ad uwani te hi Jesus ya ong'ongngal di abalinana mu handidan padin di Judyu. Ya atbohadin udu'dul nan imbagan Apu Dios hi aton ta'un middum i hiya mu handin inalina ni' an pangunudan hinan tugun Moses. ⁷Te onha mabalin an nan pangunudan hinan tugun di pi'taguwan i Apu Dios ot wan agge nahukkatan. ⁸Mu hi Apu Dios ya ma'id ha amlongnah nadan tatagu te aggeda inunud hidiyen tugun Moses ot hiya nan inalinalay, Nomnomnomonyu an udum hi algo ya waday balu an ibaga' i da'yun i Israel ya i Judah. ⁹Mu hituwe ya adi umat hidin imbaga' i handidan a'ammodyu hidin nangipanguluwa' i dida ta tinaynandah ad Egypt te aggeda innaynayun an inunud nadan tugun'u ta hiya mo nan ingganuy'u dida. ¹⁰Mu hituwen balu an ibaga' i da'yun tinanud Israel ya iha"ad'uh nomnomnyu ta paddungnay mihamad an mitudo' hidi. Ta ha'on an Dios di dayawonyu ya da'yuy tatagu'. ¹¹Ta adi mo mahapul an waday muntuddun da'yuh a'ta'u ta wan un'unudona' an Dios. Te an namin ayun tatagu an ta'on on nadan nawotwot onu nadan waday abalinanda ya innilaona' i dida.' ¹²Te pakawanon da'yun ha'on ya adi' mo nomnomnomon nadan numbahulanyu.

¹³Ot hi Apu Dios damdamay namogpog i diyen namangulu an tuguna ta hituwen balu moy ma'unud.

Hay Numpahhiwan Di Pundayaw Ta'uh Ad Uwani I Apu Dios Hinan Nundayawda Handi

9 ¹Handin namangulun tugun an impa'innilan Apu Dios ya nibagahdi nadan unudon di tatagu ya ta'on on nan atondan mundayaw i hiya. Ya wada boy na'apyan pundayawanda ²an tabernakel an waday duwan kuwartuna. Ta nan mamangulun kuwartu ya hidiyey awadan nan punsilawan ya nan lamehaan an pangiha'mawanda hinadan tinapay an midawat i Apu Dios. Ya hidiyen namangulun kuwartu ya hidiye nan kuwartun niyappit i Apu Dios.

³Ya nan mi'adwan kuwartu ya hidiye nan kuwartun Apu Dios. ⁴Ya hay wahdi i diye ya nan nabalitu'an an punggobhan hi insenso. Ya nan Kahun an balitu' an namin di muntigona ya hidiy nangiha"adandah nan balitu' an buhi an niha"adan nan mana. Ya inittuda bohdi hinan Kahun din hu'ud

Aaron an himmapping ya din duwan batu an nitudo'an nan namangulun tugun Apu Dios hinadan tatagu. Ya hidiyen Kahun ya nginadanandah Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios. ⁵Ya hinan uhhun nan Kahun ya nundommangondan impata'dog hidi nan duwan kerubim^s an mangipa'innilan wadah Apu Dios hidi. Ya pinayyadday paya'da ta hinophopanda nan uhhun diyen Kahun an mangipa'innilah a'aanan di bungot Apu Dios an gapuh bahul nadan tatagu. Mu adi' uhuhon an namin di a'at danaeh ad uwani.

⁶Ta hiyah naey a'at diyen tabernakel ta nadan padi ya hunggopdah nan namangulun kuwartu ta atonda nan tamudah abigabigat. ⁷Mu na'en mi'adwan kuwartu ya ammuna nan nabaktun padi an mabalin an hunggop hidih mumpinghan hi hintawon. Mu mahapul an waday dalam nan i'nongda i Apu Dios hi iyenahdi ta ena pun'iwalaghi' hinan way uhhun nan Kahun ta way aton Apu Dios an mamakawan hi bahulna ya bahul nadan ibbanan tatagu an ta'on on nadan aggeda inattan inat. ⁸Ya hay intuddun nan Espiritun Apu Dios hi a'at diye ya hidiyen tugun Moses an inunudda ya adi mabalin an ume nadan tataguh nan Kuwartun Apu Dios te ammuna nan naptu' an padi di umehdi. ⁹Ta hiyay panginnilaan ta'uh ad uwani an nan ina'inatdan nundayaw ya nan i'no'i'nongda i Apu Dios ya ma'id ha abalinanan mangipalinggop hi punnomnomda te innilada an numbahulda damdama. ¹⁰Te hay ina'inatda ya inunudda nan tugun an umat hi aggeda nanganan hinadan mapaniyon makan ya ma'inum ya inunudda nan nibagan atonda ta wan mibilangdah malinis. Ta dadiyey na'unud ta inggana ot ipa'alín Apu Dios nan balu an tugun.

¹¹Immalihi Kristu ta hiyay nihukkat hinan nabaktun padi te hiyay nahamad hi bumoddang i dita'u. Mu ad uwani ya numbangngad moh nan na'abbaktu ya na'ahammad an tabernakel hi ad abunyan an bokon hay taguy nangiyamma ya bokon hitun lutay nibohwatana. ¹²Ya hidin numbangngadan Kristu hi awadan Apu Dios ya ma'id ha inyenah dalam di gulding onu baka te hay dalanah din natayanay indawatna i Apu Dios. Ta wan dita'un kimmulug ya mi'tagu ta'uh munnananong i Apu Dios.

¹³Hay intuddun nan namangulun tugun hi aton hi'on waha nangibahhoh nan tugun Apu Dios ya mahapul an walaghi'an nan padih diyen taguh nan dalam nan i'nongna an gulding onu bulug an baka ya nan gubun nan ini'nongdan imbabalen di baka ta ahi mabalin an mibilang hi malinis. ¹⁴Ot namama mo ahan hinan dalam Jesu Kristu an gapuh nan abalinan nan Espiritun Apu Dios ya indawatnay adolna an ta'on on ma'id ha nibahhawana. Ta gapuh nan nangiyatayanah bahul ta'u ya pinakawan dita'u hinadan numbahulan ta'u an nangihi"an i dita'un hiya ta mabalin mohpen aton ta'u nan pohdon nan nahamad an Dios.

^s 9:5 Datuwen kerubim ya datuwe nadan napaya'an an inyammadan ay anghel an hay ipa'innilada ya dida nan mun'adug hinan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios.

¹⁵Ta hidiyen inat Jesus di nipa'annungan nan balun tugun Apu Dios ta mabalin mohpen midat hinadan tatagun Apu Dios nadan imbaganan boltanondah inggana. Ya manu'eh mabalin mohpen ma'at hidiye ya gapu ta waday nangiyateh bahul ta'u ta hiya nan mabalin an mapakawan ta'u hi nangibanahhawan ta'uh nan tugun Moses. ¹⁶Mu hidiyen mipaboltan i dita'u ya miyunnudan hinan pangat nadan Judyu an gahin di mate nan ud bagi ya ahi mipiyappong hinadan mamoltan hidiyen ipaboltana. ¹⁷Te matagu'e ni' ya adi mipaboltan nadan ipaboltana. ¹⁸Ya ta'on on din namangulun tugun Apu Dios ya ma"i'd ha hilbina hi'on ma"i'd ha dalah ni'nong i Apu Dios. ¹⁹Ta hiya nan hay inat ni' Moses ya impa'innilana nan tugun Apu Dios hinadan tatagu ot ahina alan nan dalan nan kilaw an baka ya nan dalan nan gulding ot udmanah liting ot itamolnahdi nan ma'alih haysop an nabobod hi dutdut di kalnero ot pun'iwalaghi'nah nadan tatagun na'amung ya hinan nitud'an nan tugun. ²⁰Ta hidin pun'iwalaghi'na ya indihhanan alyon di, Hituwen dalay mangipa'innilana mahapul an unudon ta'u tun tugun Apu Dios.^f

²¹Ya inlaggat bon Moses an winalaghi'an hi dala nan tabernakel ya nadan usal hidi. ²²Te hanan wah nan tugun ya alyonay mahapul an waha dalah miwalaghi' hi kumpulnan usal ta ahi mabalin an mibilang hi malinis. Ya atbohdi' bahul di tatagu an onha ma"i'd ha mi'nong ta ma"i'd ha umayuh dala ot adi mabalin hi mapakawan di bahul ta'u.

Hay Apakawanan An Gapuh Dalan Kristu

²³Gahin di waha dalah miwalaghi' hinan pundayawan ya nadan usal hidi ya ahi mibilang hi malinis. Mu danae ya ay la'latu ya abuh nan nahamad an pundayawan hi ad abunyan. Te hay mi'nong hidi ya nan nabalbalol mu nadan i'no'i'nong nadan padih tun luta. ²⁴Ta hiya nan hi Kristu ya hay dalanay ini'nongna i Apu Dios. Mu hay ena nanginongan hinan dalana ya bokon hinan inapyan di tagun pundayawan te hinan awadan Apu Dios hi ad abunyan. Ot ad uwani ya wahdi an hiya moy mangihapit i dita'u i Apu Dios. ²⁵Ta adi mo mahapul an panidwonan idawat di dalana i Apu Dios te umdah nan naminghan an nangiyatayanah bahul ta'u an adi umat hinan nabaktun padih tun luta an atawotawon on mahapul an iyenay dalah nan Kuwartun Apu Dios. ²⁶Te onha athidi ot nihipun moh din nunlumuwanah tatagu ta ingganah ad uwani ya agaggaon napalpaligat hi Kristu. Mu adi athidi te namingpinghan an nate ta way aton ta'un mapakawan hinadan numbahulan ta'u te agagga moy apogpogan tun luta.

²⁷Ya nibaga tuwali an maminghan an matey tagu ta nate'e ya humalyaon mon Apu Dios. ²⁸Ot athidin Kristu an naminghan bon nate ta

^t 9:20 Hay Nakakan 24:8

hiyay nadusah nan eta'uo't adusaan an gapuh bahul ta'u. Mu hay pidwan di umaliyana ya bokon gapuh bahul ta'u te hidiyey pangawitanah nadan kimmulug i hiya an mamannod hi pumbanggadana.

10 ¹Hanan tugun Moses an inunud handidan a'ammod ta'u ya ipa'innilana nadan ma'at hi umaliyan Kristu. Ot hiya nan ta'on on inunud nadan tatagu ta atawotawon on waday ini'nongda i Apu Dios ya hiya damdaman agge pinumhod di niyatanda i Apu Dios. ²Te onha hidiyen atonda ya napakawan an namin di numbahulanda ot wan indinongdan mangi'nong hi animal i Apu Dios. ³Mu athidin aggeda indinong ta hiyah diyen atawotawon on waday i'nongda te mipanomnom i dida nadan numbahulanda. ⁴Mu adi mabalin damdaman mamingpinghan an mapakawan di bahul di tatagu an gapuh nan dalan nadan mi'nong an bulug an baka onu gulding.

⁵Ta hiya nan hidin immaliyan Kristu hitun luta ya ni'hapit i Apu Dios an inalinay, Innila' an bokon hanadan mi'nong an umat hinan maghob an mi'nong onu nan mi'nong hi apakawanan di bahul di nabalol i he'a te winadam tun adolu ta mi'nong i he'a. ⁶Te adi umipa'amlong i he'a nadan i'nongda an maghob an mi'nong ya nadan mi'nong hi apakawanan di bahulda. ⁷Ta hiya nan alyo' di, Wahtuwa' tee Apu Dios. Nundadaana' an mangat hinadan ipa'atmun ha'on an nitudo' hinan nitud'an di tugunmu.^u

⁸Ya hay ipa'innilan naen inalin Kristu ya hay agge naminhodan Apu Dios hinadan nat'onat'on an mi'nong i hiya an ta'on on hidiyey wahnay tugun Moses. ⁹Ta hiya nan inyabulut Jesu Kristuy adolna ta na'at nan pohdon Apu Dios. Ta i diyey namogpogan Apu Dios hinadan namangulun tugun ta hi Kristu moy ma'unud. ¹⁰Ot gapu ta inabulut Jesu Kristu nan pinhod Apu Dios ya hay adolnay ni'nong ta mabalin mohpen mibilang ta'uh malinis. Mu adi mahapul an ipidwan Jesus hidiyen inatna te naminghan ya abuh hidiyen inatna.

¹¹Hanadan padin di Judyu ya ta'on on abigabigat on waday i'nongda i Apu Dios ya hiyah diye damdaman adi mabalin hi mapakawan an namin di bahul di tatagu. ¹²Mu hi Jesu Kristu ya namingpinghan di nanginonganah adolna mu minaynayun di iyatan diyen inatna te inyatenay bahul nadan mangabulut i hiya. Ot wahdih ad abunyan hi awadan Apu Dios an mun'ap'apu. ¹³Ta wahdin hadhaddonay e pangabakan Apu Dios hinadan mi'buhul i hiya.

¹⁴Ta gapuh nan naminghan an ni'nongan Jesu Kristu i Apu Dios ya ibilang mohpen Apu Dios nadan kimmulug i hiya hi maphod ya inaynayunan mangipappaphod hi pangatda ya punnomnomda. ¹⁵Ya ta'on on nan Espiritun Apu Dios ya athidiy ipa'innilanan dita'u te alyonay,

^u 10:7 Psalm 40:6-8

¹⁶Hidiyen balu an ibaga' i da'yun tatagu' ya iha"ad'uh nomnomyu ta paddungnay nihamad an nitudo' hidi. ^v

¹⁷Ya inalina boy, Ya pakawano' nadan numbahulanda ya adi' mo uggan nomnomon.

¹⁸Ot gapu ta pinakawan dita'u i Apu Dios ya adi mo mahapul an waha udum hi mi'nong i Apu Dios ta ahi mapakawan di bahul ta'u.

Hay E Ta'u Pi'hayyupan I Apu Dios

¹⁹Ot ad uwanin da'yun i'iban kimmulug ya madinol ta'u te mabalin mon ume ta'uh nan awadan Apu Dios an gapuh nangiyatayan Jesu Kristu hi bahul ta'u. ²⁰Te hidin natayana ya paddungnay inaana nan nihawan hinan awon an umeh awadan Apu Dios ta waday balu an pang'i'wan ta'u mohpen umeh awadana. Ya hay adolnay nangaana i diyen nihawan ²¹ta hiya moy padin ongal di abalinana an mumpapto' i dita'un namin an tatagun Apu Dios. ²²Ot hay maphod hi aton ta'uh ad uwani ya mihaggon ta'u i Apu Dios an iyohha ta'uy punnomnom ta'un hiya ta adi ta'u munduwaduwa. Te innila ta'u an nan dalan Jesus di paddungnay nangulahnah nadan adi maphod an ina'inat ta'u ta wan mibilang ta'uh malinis. Ya hidin numpabonyagan ta'uy nipatigana an inulahan dita'uh nan ma'pagganah an liting.

²³Ot hanat madinol ta'u an ipa'annung Apu Dios nan namnamaon ta'un imbaganan ma'at i dita'uh udum hi algo. Te innila ta'un hi Apu Dios ya adina ibahhon aton di ibagana.

²⁴Ot hanat nomnomnomon ta'uy aton ta'un bumoddang hi umong'ongngalan di pangulug di hinohha ya ipatigo ta'uy pamhod ta'u ya hanadan maphod di aton ta'u. ²⁵Ya mahapul an adi ta'u iwalong an e mi'yamu'amung hinan pundayawan i Apu Dios an umat hinadan udum. Ya munhimboboddang ta'u ta wan umong'ongngal nimpey pangulug ta'un namin. Namamah ad uwani an tuwe mon madatngan di pumbangngadan Jesu Kristu.

²⁶Ya onha attaon ta'un iwalong nadan dingngol ta'un a'at Kristu ot ma'id mo ha namnamaon ta'uh mabalin boh mi'nong hi apakawanan di bahul ta'u. ²⁷Te hay hadhaddon ta'u mo ya hay adatngan nan atatakut an punhumalyaan Apu Dios ya nan nunhiglan apuy an pundusanah nadan mungngohen hiya. ²⁸Ot umat i handidan a'ammod ta'u an nginheda'e nan Nitudo' an Tugun Moses on immannung an nipapateda an adida hom'on dida hi'on waha duwa onu tuluh muntistigu i diyen numbahulanda. ²⁹Ot namama mo ahan di adusaan nan tagun mungngohe hinan Imbabalen Apu Dios. Te hanan mungngohe ya ayna numbalinon hi ginalut nan dalan Jesus an ni'nong i Apu Dios. Ya hidiyen inat Jesus di gumalat hi

apakawanan di bahul ta'u an miyunnudan hinan balu an tugun Apu Dios. Ya gapu bo i diyen inatna ya pinihulna nan Espiritun Apu Dios an hiya nan mammo' i dita'un nun'abahulan. ³⁰Innila ta'u nan inalin Apu Dios an hiyay mangiballoh hinan tagun mangathidi. Ya ta'on on hanadan tataguna ya dusaona. ³¹Ta hiya nan nunhiglan atatakut hi'on hi Apu Dios di mundusan dita'u.

³²Nomnomnomonyu din na'at i da'yuh din hiyah nangulug ayu an alyon di ta hiyah napatalan di nomnomyu ya nunhiglay namalpaligatdan da'yu. Mu maphod ta init'itpolyu ³³an ta'on on wa'e on nunhintiggan di tataguy nama'bainandan da'yu. Ya ta'on on hay udum di pangatandahdi ya ay ayu niddum i didan mapalpaligat an gapuh pammo'anyun dida. ³⁴Ya gapu ta waday homo'yuh nadan nun'ibalud an gapuh kimmuluganda ya ay ayu ni'laggat i didah nan punligatanda. Ot ta'on on numpulohda nadan lutayu onu nadan nabalol i da'yu ya hanat mun'am'amlong ayu an gapu ta innilayu an wada i da'yu nan nabalol mu nan pinlohda da'yu. Te hinaen nabalol an wadan da'yu ya adi maploh te minaynayun an wada i da'yuh inggana. ³⁵Ta hiya nan mahapul an inaynayunyuh naen tulidyu ta ongal di gunggunah midat i da'yu. ³⁶Te mahapul an itpolyuy kumpulnan ligat an ma'at i da'yu ta nan pohdon Apu Dios di unudonyu ya ahi midat i da'yu nan imbagan Apu Dios an gunggunayu. ³⁷Te impitudo'nan alyonay, Adi mibahho an agagga ya umali nan hahaddonnyu.^w ³⁸Ot hanadan nipto' di pangatda ya inaynayunday pangulugdan ha'on. Mu nan tagun mangiwalong hi pangulugnan ha'on ya adi umipa'amlong i ha'on.

³⁹Mu dita'u'e ya hanat inaynayun ta'uy pangulug ta'u ta mihwang ta'u ta adi ta'u paton hinadan nangiwalong hi pangulugdan Apu Dios.

Hay A'at Di Pangulug

11 ¹Hanan tagun waday pangulugna ya ongal di dinolna an ipa'annung Apu Dios an namin di imbaganan an hidiye nan namnamaon ta'u. Ya patiyonan ma'at an ta'on on aggena tinigo. ²Athituy a'at di pangulug nadan tatagun Apu Dios hidin nadne ta hiya nan alyon Apu Dios hi maphodda. ³Ya gapu damdamah pangulug ta'u ya na'innilaan ta'u an hidin hopapna ya hay hapit Apu Dios di nunlumuh tun luta ya an namin di nalmu. Te an namin nadan wadan matigoh ad uwani ya ma''idda ni' mu winadan Apu Dios dida.

⁴Ya gapuh pangulug handin hi Abel ya ini'nongna i Apu Dios han ma'ap'aphod mu nan ini'nong ibbanan hi Cain. Ya inabulut Apu Dios hidiyen ini'nongna ot ibilangnah Abel hi maphod an tagu. Ta ta'on on nate ya mabalin an waday ma'adal ta'un diyen inatna.

⁵Ya atbohdi i Enok an gapuh pangulugna ya agge nate an pamaaggot awiton Apu Dios hi ad abunyan ta ma''id ha pa'hamma' i hiya. Te hay

^w 10:37,38 Habakkuk 2:3-4

inalin Apu Dios hi a'at Enok hidin aggena ni' nangawitan i hiya ya alyonay ongal di pun'amlongana i hiya. ⁶Ot hanan tagun ma'id ha pangulugna ya adi umipa'amlong i Apu Dios. Ta hiya nan hanan tagun naminhod an middum i Apu Dios ya mahapul an patiyona an wadah Apu Dios. Ya mahapul bon patiyona an ipa'innilan Apu Dios di a'atnan hiya hi'ona aton di abalinanan manginnilah a'atna.

⁷Hay oha bo ya hi Noah an gapuh pangulugna i Apu Dios ya inunudna nan imbagana te pinatina an ma'at nadan pinadanan Apu Dios an ahi ma'at hi udum hi algo an ta'on on aggena ni' tinigo. Ta hiya nan iniphodna din papol an hinunggopandan hina'amma ta aggeda ni'yateh din dimmakolan di liting hi immuda'udanana. Ya hidiyen pangulugnay nangibilangan Apu Dios i hiya hi maphod an tagu. Ya hidiye boy nangipa'innila an namin nadan tataguh din atagun Noah ya numbahulda te ma'id ha pangulugda.

⁸Hi Abraham ya nahamad damdamay pangulugna te hidin alyon Apu Dios i hiyah taynanah diyen boblen nunhituwana ta ume i han boble an idat Apu Dios i hiya ya inunudna ot makak. Ya den aggena innila hi'on idanah diyen boble. ⁹Ta gapu i diyen pangulugna ya dinatngandah diyen nidawwin boble. Mu onda ni'ibobboblehdi ya abuh an ma'id ha naputu' hi nunhituwanda i diyen boblen alyon Apu Dios hi idatna i dida. Te nan allungdan tolda di eda inyaninnabat di nihaha"adanda. Ya atbohdiy inat imbabalenan hi Isaac ya hi apapunan hi Jacob te ta'on on dida ya niddumdah nan imbagan Apu Dios an pangidatana i diyen boble. ¹⁰Ya inanusan Abraham di athidi te pohdona ahan an datngan hidiyen boblen iniphod Apu Dios.

¹¹Ya gapuh pangulug Abraham ya ta'on on amamma ya ininna an namogpog hi ahawanan hi Sarah ya patiyona an idattan Apu Dios dida hi imbabaleda te innilanan ipa'annung Apu Dios an namin di ibagana. ¹²Ta ta'on on ay nateh Abraham te amamma mo ya nunholagon Apu Dios ta dakkodakkol di holagna an ma'id ha bilangda an umatdah nan panag^x hinan da'ging di baybay onu bittuwon hi ad lagud.

¹³An namin datuwen tatagun waday pangulugda i Apu Dios ya innaynayundan hihinnod di pangatan Apu Dios hinan imbaganan dida ta inggana ot mateda. Ya ta'on on agge nipa'annung hidin atagudah diyen imbagan Apu Dios mu aggeda damdama inwalong di pangulugda. Te inniladan udum hi algo ya umannung an datngandah diyen gagamgamandan imbagan Apu Dios i dida. Ta hiya nan hidin ataguda ya imbilangday adoldah ni'ibobbobleh tun luta ya abuh. ¹⁴Ot hanadan tatagun mangalih onda ni'ibobleh tun luta ya abuh ya patiyonda an wada nan boblen namnamaondan e punhituwan. ¹⁵Te onha minonomnom i

^x 11:12 Hay pangalin di udum hinan panag ya gahal.

dida nan boblen tinaynanda ot wan imbanggadda. ¹⁶Mu bokon hidiyey pinhodda te hay gagamgamandah eda punhituwan ya nan ma"aphod an bobleh ad abunyan an indadaan Apu Dios te ongal di pun'amlongana hi pangalyanda di hiyay Dios hi unudonda.

¹⁷Hi Abraham ya pinatnan Apu Dios mu gapu damdamah pangulugna ya inatna nan imbagan Apu Dios an i'nongnan hiya nan oh'ohhan imbabalenan hi Isaac an ta'on on waday imbaganan hiya hi atona. ¹⁸Te imbagana an hi imbabalenan hi Isaac di munholag ta dumakkodakkol di holag Abraham. ¹⁹Ya manu'eh inabulutnan patayon hi Isaac ya patiyona an abalanan Apu Dios an mummahuh nate. Ya immannung an ay namahuwan hi Isaac te unhaot pinaten amana hi'on agge himmapit hi Apu Dios.

²⁰Ya atbohdi i Isaac an gapuh pangulugna ya impa'innilana nadan imbabalenan da Jacob i Esau an udum hi algo ya wagahan damdaman Apu Dios dida.

²¹Ya atbohdiy pangulug Jacob te hidin mun'atte'atte ya nihandag hinan hu'udna ta dayawonah Apu Dios. Ot wagahana nadan apapuna an imbabalen Joseph.

²²Ya atbohdi i Joseph an gapuh pangulugna ya hidin tuwe mon mate ya imbagana an umaan nadan ibbanan Judyu hi ad Egypt. Ya imbaganan piyaladay ba'agna hi'on taynandah diyen boble.

²³Ya ta'on boh on nadan a'ammod Moses ya hay pangulugday gapunah nangipapa"ayandan hiyah tuluy bulan an nihipun hi niyayyamana. Te tinigodan ma"ap'aphod di agolangna ta hiya nan aggeda timmakut hinan inyuldin nan patul an alyonay mahapul an mipapaten namin nadan linala'in goggolang an imbabalen di Judyu.

²⁴Ya atbohdi Moses an hidin kimmilog ya gapuh pangulugna ya aggena pinhod an mibilang hi imbabalen nan babain imbabalen nan patul an nangipakilog i hiya.^y ²⁵Ta hiya nan e niddum hinadan mapalpaligat an tatagun Apu Dios te aggena pinhod an middum hinan pumbahbahulan nadan i Egypt te innilanan na'omtang han pun'amlonganda ya abuh. ²⁶Te hay ninomnom Moses ya udu'dul di mumpalpaligat an gapuh pangulugnah nan umalin Patul an pinto' Apu Dios mu hanadan kinadangyan hi ad Egypt. Te hay ginamgamana ya nan gunggunanan idat Apu Dios hi pidwana.

²⁷Ya hay pangulug bon Moses di nangipakak i hiyah ad Egypt ta ta'on on ma'abbungot nan patul ya agge timmakut. Ya ta'on boh on nunhiglay nunligatanah nan boblen immayana mu hi Apu Dios damdamay inun'unudna an ayna tinigoh Apu Dios an adi matigo.

²⁸Ya hidin numbanggad hi ad Egypt ya gapu boh pangulugna ya

inunudna nan inalin Apu Dios hi atona. Te imbaganah nadan ibbanan Judyu ta paltiyonda ha kalnero ya nun'ilamuhda nadan dalan dadiyen pinaltidah nadan pantoda ta wan adi pi'paten nan anghel Apu Dios nadan papanguluwan an linala'in imbabaleda.

²⁹Ya gapu boh pangulug nadan Judyu di nunhi"anan nan liting hinan baybay an mumbolah^z ta umat hinan mamagan awon ta immagwatda. Mu indani ta handidan i Egypt di umagwat ya nundammuot nan nunhi"an an liting ta nun'a'altिंगda.

³⁰Ya gapu boh pangulug nadan Judyu ya namaag ya nakaludukud nadan binattun alad hi ad Jeriko ta na'abak nadan nunhituhdi. Ya manu'eh athidiy na'at ya gapuh nangunudandah nan inalin Apu Dios hi atonda an li'odondah pituy algo hidiyen boblen na'aladan hi binattun alad. ³¹Ya gapuh pangulug han mumpabpabbayad ni' hi adolna an hi Rahab ya agge ni'paten nadan Judyu hidin numpamatayandah nadan ibbanan bimmoble an adi kumulug i Apu Dios te inapngana nadan duwan Judyu hi eda nuns'i'man i diyen boble.

³²An namin danaen nibaga ya mangipa'innila i dita'uh nan a'at di pangulug. Adi ammuna danae mu kulang di timpu' an manguhuh hinan a'at di pangulug da Gideon ya hi Barak ya hi Samson ya hi Jeptah ya hi David ya hi Samuel ya nadan propeta ³³an gapuh pangulugda ya nangaba'abakdah gubat on pinlohday boblen dadiyen inabakda. Ya hanada'en udum ya nahamad di nangipapto'dah bobleda. Ya nidat i dida nan imbagan Apu Dios an idatna i dida. Ya nihwang di udum hinadan layon an uman hi tagu. ³⁴Ya nihwangday udum hinan bimmikah an apuy. Ya nihwangday udum hi ate hi gubatan. Ya hanada'en udum ya nakapuyda mu nidattandah ongal an abalinanda ta timmulidda an ni'gubat ta inabakda nadan nalpuh udum hi boblen mangubat i dida. ³⁵Ya hanada'en udum an binabai ya gapuh pangulugda ya namahuwan nadan naten imbabaleda.

Mu hanada'en udum ya napalpaligatda ta inggana ot mateda. Ya gapuh pangulugda ya ta'on on alyon nadan mamalpaligat i diday iwalongday pangulugda ta wan adida paligaton dida ya aggeda inwalong te pohdonda ahan an mi'taguh nan ma"aphod an pi'taguwan hi pidwanah amahuwanda. ³⁶Ya hay na'at hinadan udum ya nunhiglay nangnangallidan dida on nunhoplatda dida. Ya hanada'en udum ya binangkilinganda on eda imbalud dida. ³⁷Ya nuntopaday udum i dida ta ingganah nateda. Ya linagadiday adol di udum ta nun'abongwah. Ya hanada'en udum ya hay matadom di inyateda. Ya hanada'en udum ya nunhigla mo ahan di a"idan dida ta pamaag ya ammuna mo ahan han lubungdan up'up di kalnero ya

^z 11:29 Nan baybay an mumbolah ya manu'e hi mumbolah ya gapuh nan mumbolah an holo' hi dallomna ya nadan mumbolah an panag hinan pingngitna.

guldin an wadan dida. Ya nunhiglay namalpaligatdan dida ya dakol di udum an punligatan an pinala"uhda. ³⁸Ya hanada'en udum ya nundolahda didah nan numpunhituwanda ta immeda mo attog hinadan billid ya lingab ya liyang ya hinadan agge naboblayan. Mu hay immannung ya diday maphod an tagu mu nadan tataguh tun luta an ma"i'd ha pangulugda.

³⁹Mu datuwen tatagu ya ta'on on imbilang Apu Dios didah maphod an gapuh pangulugda ya aggeda damdama inakhupan di nipa'annungan nan imbagan Apu Dios. ⁴⁰Te hi Apu Dios ya ninomnomna an udu'dul on ta'u middum i didah ipa'annungan nan imbagana ta wan pumbalinon dita'uh na'na'unnud hinadan pohdonan aton ta'u.

Mahapul Ta'u Nan Hingal Apu Dios

12 ¹Hanadan tataguh din hopapna ya nahamad di pangulugda. Ot hanat diday pangiyunnudan ta'un kimmulug te ayda nili'woh i dita'uh ad uwani an mangmangmangonday pangat ta'u. Ot hanat idinong ta'u nadan impa'ingha ta'un adi maphod an pangat ta'u an humaliwah pangulug ta'u. Ta hanadaot an pohdon Apu Dios di ihamad ta'un aton ta umat ta'uh nan e mi'yabbak hi tinnagtag an atonay abalinana ta ingganay dumatong hinan pogpog di bumtikanda. ²Ot hanat iyohha ta'un Jesus di pundinolan ta'u te hiyan paddungnay nigopnadan di pangulug ta'uy bumoddang hi ihamhamadan di pangulug ta'u. Te hiya ya intulidna nadan nunholholtapana ta ingganah din natayanah nan krus. Te innilanan waday pun'amlongana hi'on magibbuh hidiyen punholholtapana. Ta ta'on on nunhiglan ababain hidiyen ena ipata'an hinan krus ya bokon hidiyey ninomnomna. Ta hiya nan hi ad uwani ya wahdih ad abunyan an niddum i Apu Dios an mumpapto'.

³Ya nomnomnomonyu boy nangitpo'itpolan Jesus hi bungot nadan tatagun adi maphod di pangatda. Ta hiyay pangiyunnudanyu ta ta'on on ayu maligatan ya itpolyu ta adi ta'u umenglen mangun'unud i Apu Dios. ⁴Ta ta'on on ayu maligatan an mangidinong hinadan pumbahulan ot ma"i'd ni' ha nipapaten da'yu i naen atonyu. ⁵Ya hanat adiyu linglingon din tugun Apu Dios i dita'un i'imbabalena an alyonay, i'imbabale', adiyu ngohayon nadan panugun'u i da'yu. Ya hanat adi ayu mahkitan hi'on ihingal da'yu. ⁶Te an namin nadan tatagun pohpohdo' an imbilang'uh i'imbabale' ya gahin di titilgo' didah nadan ibahhawanda.^a

⁷Ot hanat itpol ta'uy ligat te hidiyey ohah panugunan dita'u ya hidiye boy panginnilaan an ibilang dita'un hiyah imbabalena. Te umat hinadan a'ammod an mahapul an tugunonda nadan imbabaleda. ⁸Ot athidin Apu Dios an tugunonan namin nadan i'imbabalena. Te onha adi dita'u tugunon i hiya ot bokon dita'uy immannung hi imbabalena.

^a 12:6 Proverbs 3:11,12

Hanan Nahamad An Manugun I Dita'u

⁹Hidin a'u'unga ta'u ya inabulut ta'uy panitilog nadan a'ammod ta'un dita'u. Ot maphodot boh on iyal'alanay e ta'u pangabulutan hinan aton Ama ta'uh ad abunyan an manitilog i dita'u ta way aton ta'un mi'tagun hiya. ¹⁰Te hi Apu Dios ya nipto' an namin di atonan manitilog i dita'u ta wan mipaphod di pangat ta'u ta lo'tat ya umat ta'un hiya. Mu hanadan a'ammod ta'u ya hanadan nadadawoh i diday inatdan nanitilog i dita'uh din a'u'unga ta'u. ¹¹Immannung an mahkitan ta'uh nan panugun Apu Dios. Mu hanadan mangabulut i diyen panuguna ya diday mipaphod di pangatna ya luminggop di punnomnomna. ¹²Ot da'yun kimmapuy di pangulugna ya hanat pabikahonyuy punnomnomyu ta hi Apu Dios di pundinolanyu.^b ¹³Ya hanat inaynayyunyung mangat hi maphod ta da'yuy pangitigan nadan ibbayun kimmapuy di pangulugda ta adida inaynayun an iwalong mu ondaot ihamad di pangulugda.

Nadan Nat'onat'on An Tugun

¹⁴Mahapul an atonyuy abalinanyun mi'hayyup hinadan ibbayun tatagu. Ya athidi bon gahin di atonyun namin di abalinanyun mangunud hinadan pohdon Apu Dios. Te udum hi algo ya hanadan nangat hinadan pohdonay manigon hiya. ¹⁵Ya halipodpodonyu ta wan ma"i'd ha mangiwalong an mundinol hinan homo' Apu Dios. Te onha waha mangathidi ot alinah dumakolday mangiyunnud i hiya ta gumalat hi pumbahulanda i Apu Dios. ¹⁶Ya halipodpodonyu bo ta ma"i'd ha mangat hi umipabain an umat hi mi'babai onu mi'lala'i. Ya tigonyu bo ta ma"i'd ha mungngoheh nan tugun Apu Dios an umat i Esau. Te hi Esau ya aggena binalol nan lebbengnan midat i hiya an panguluwan. Te gapuh inagangna ya inhukkatnah diyen boltanona i han anonah ohay pinnangan. ¹⁷Ya innila ta'un adi madne ya pohdona mohpen alan hidiyen boltanona mu adi mo mabalin. Ta ta'on on lumuwaluwa ya adi mo nimpe mabalin hi alanah diyen mipaboltannot i hiya.

¹⁸Maphod ta hay nanginnilaan ta'uh a'at Apu Dios ya adi umat hi nanginnilaan handidan a'ammod ta'u. Te dida'e ya eda dinawat nan tugunahdih nan nihaggon hinan billid hi ad Sinai an wahdi han mundalang an apuy ya han umipatakut an munhihillong an ahuk an nili'mut hidi ya mumpuwo'. ¹⁹Ya wada bo han ma"adngol an gangoh di tangguyub ya han munhapit. Mu hidin dingngol nadan tataguh diyen munhapit ya nangintattakutda ta numpahmo'da ta wan idinongnan humapit.^c ²⁰Te nunhiglay takutdah nan imbagana an ma"i'd anu ha taguh mabalin hi mihaggon hidi te ta'on on ha animal hi umehdi ya mahapul

^b 12:12 Isaiah 35:3 ^c 12:19 Hay Nakakan 19:12,13

an puntopadat mate. ²¹Ya immannung an atatakut hidiyen tinigoda te ta'on on hi Moses ya inaliny munggayonggong hi takutna.

²²Mu dita'u'e ya adi athidiy ma'at hi panginnilaan ta'u i Apu Dios te wa'et kimmulug ta'u ya niddum ta'uh nadan mundayaw hinan nahamad an billid hi ad Zion hidih ad Jerusalem. Mu hidiye ya bokon mo hitun lutay awadana te hi ad abunyan an boblen nan wadawada an Dios. Ta middum ta'un mi'yam'amlong hinadan linibun a'anghelna. ²³Ya middum ta'u boh nadan imbilang Apu Dios hi papanguluwan an imbabalena an nitudo' di ngadandah ad abunyan ya ta'on on nadan tatagun imbilang Apu Dios hi nipto' di pangatdah din ataguda. Ta middum ta'u nimpen namin i Apu Dios an hiya nan munhumalyah atagutagu. ²⁴Ya middum ta'u mo i Jesus an gapuh nan dalanan immayuh hidin natayatana ya nipa'annung nan balun hapit Apu Dios. Te ongal di niyatan nan dalan Jesus an adi umat hinan dalan handin hi Abel hidin nadne.

²⁵Ot hanat donglonyu nadan mangibagbagah nan hapit Apu Dios. Te hidin nadne ya nadan agge nundongol hinadan nangibagbagah nan hapit Apu Dios ya nadasada. Ot namama mahan i dita'uh ad uwani hi'on adi ta'u unudon nan Imbabalena. ²⁶Yaden hidin nadneh himmapitan Apu Dios hinan billid ya immalyog tun luta. Mu hay imbaganah ad uwani ya alyonay, Lo'tat ya pidwo' an iwagot tun luta mu bokon mo tun luta ya abuh te ta'on on hi ad lagud^d.

²⁷Hay pohdon naen alyon ya hay e adadagan ya ama"idan an namin di nawada ta ammuna nadan munnananong di a'atnay mabati.

²⁸Ta hiya nan ongal di punhanaan ta'u i Apu Dios te adina pi'dadag nan e ta'u pi'hituwan. Ot hanat hiyay un'unudon ta'u ya dayawon ta'u.

²⁹Te nunhiglay bungotna an umat hinan nunhiglan apuy an gumhob di dusan nadan adi umunud i hiya.^e

Hay Aton Ta'un Mangipa'amlong I Apu Dios

13 ¹Hanat ipatigo ta'uy pamhod ta'uh nadan ibba ta'un kimmulug. ²Ya wa'et waday mangilih humawwang hinan numpunhituwan ta'u ya apngaon ta'u dida. Te alinah ma'at i dita'u din na'at i handidan a'ammod ta'u an aggeda innila ya anghel di udum hinadan inapngadan mangilida. ³Ya adi ta'u linglingon an bumoddang hinadan nun'ibabalud an gapuh nanguluganda ta ay ta'u ni'ibalud an gapuh homo' ta'un dida. Ya nomnomnomon ta'u bo nadan mapalpaligat ta ay ta'u mi'ligat hinadan punligatanda.

⁴Ya da'yu'en nangahawa ya mahapul an iyohhayuy pamhodyuh nan ahawayu ta adiyu iluktap onu adi ayu mangat hi udum an ababain te umannung an dusaon Apu Dios nan mangathidi.

^d 12:26 Haggay 2:6 ^e 12:29 Deuteronomy 4:24

⁵Ya bokon bo hay pihhuy gagangaman ta'u ituwen pi'taguwan ta'u ta adi ta'u unguhan nan wada i dita'u. Te hi Apu Dios ya inalinay adi dita'u inganuy ya adi dita'u taynan i hiya. ⁶Ta hiya nan mabalin an mundinol ta'u i Apu Dios. Ot ta'on on nat'onat'on di ma'at i dita'u ya way ohaon alyonay, Hi Apu Dios di bumoddang i ha'on. Ot ta'on on nganney aton di tatagun ha'on ya adiya' tumakut. Te onda tagu ya abuh.^f

⁷Ya adi ta'u bo linglingon din intuddun nadan namangulun nuntudtuduh hapit Apu Dios. Ya nomnomnomon ta'uy anahamad di pangulugda i Kristu hidin ataguda ta diday pangiyunnudan ta'u. ⁸Te nan nahamad an a'at Jesu Kristu ya adi maluman. Te hiyah diye tuwaliy a'atnah din hopapna ya ta'on on hi ad uwani ya hi ingga'inggana. ⁹Ya hanat adi ta'u bo unudon nadan dakol an tudtudu an adi miyunnudan hinan immannung an tudtudun Kristu. Te hay maphod hi aton ta wan mihamad di pangulug ya hay e pangidinolan hinan boddang Apu Dios an bokon nan pangunudan hinan tudtudun mipanggep hi mapaniyon makan. Te immannung an ma'id ha iboddang nan e pangunudan i danae. ¹⁰Te hay kulugon ta'u ya hi Jesu Kristu di ni'nong i Apu Dios. Mu nadan manginaynayun an mangi'nong hi animal ya adi mabalin hi middumdah nadan ipaphod Apu Dios.

¹¹Hay aton nan nabaktun padi ya iyena nan dalan nan animal hinan Kuwartun Apu Dios ta i'nongnah apakawanan di bahul di tatagu. Mu nan adol diyen i'nongna ya ibata'anah nan numboblayanda ya ahina gobhon. ¹²Ya atbohdiy na'at i Jesu Kristu te impibata'andah nan boble ot ahida patayon ta hay dalanay nidawat i Apu Dios. Ta hiya moy nahamad hi ni'nong hi nunlinis hi tatagu ta way atondan middum i Apu Dios. ¹³Ot hay maphod ya hi Jesus di pangidinlan ta'u ta bokon nan inunud ta'u ni'. Ya abuluton ta'u boy pumpaligatan ta'u an umat hinan inat Kristu. ¹⁴Te hitun lutan awadan ta'uh ad uwani ya bokon hituy nanongnah iha'adan ta'u. Te hay gagangaman ta'u ya nan nahamad an boblen e ta'u pi'hituwan hi pidwana. ¹⁵Ot dita'un mangun'unud i Jesus ya hay i'nong ta'u i Apu Dios hi abigabigat ya nan e ta'u pangibagbagaan hinan anabaktuna. ¹⁶Ya adi ta'u bo linglingon an mangat hi maphod ta hom'on ta'u nadan munhapul hi boddang te danaey umipa'along i Apu Dios hi i'nong ta'uh ad uwani.

¹⁷Ya mahapul bon un'unudon ta'uy tugun nadan mangipangpangulu i dita'u ya mumpada'ul ta'un dida te diday bumoddang hi e umong'ongngalan di pangulug ta'u. Te udum hi algo ya umannung an mahmahan Apu Dios i dida nan inyukodnan dida an tamuda. Ta hiya nan un'unudon ta'u nimpe dida ta wan waday amlongdan mangat hinan tamuda. Te onha ngohayon ta'u dida ta humigadan mangat hinan tamuda ot mahmo' ta'u.

^f 13:6 Psalm 118:6

¹⁸Ya ta'on on da'mi ya mahapul an idasalan da'mi ta way atonmin manginaynayun an mangat hinan ipatamun Apu Dios i da'mi ta wan ma'id ha ibahhawanmi. ¹⁹Ya idasalana' ta wan agagga ya mumbanggada' hinah awadanyu.

Hay Dasal Nan Nuntudo'

²⁰Hi Apu Dios an alpuwan di linggop ya hiyay nangipa'annung hinan balun tugun ta minahuwanah Jesu Kristu an nangiyateh bahul ta'u ta numbalin hi na'abbaktun mumpapto' i dita'un paddungnay kalnerona. ²¹Ot hay dasal'u ya hanat hi Apu Dios di mangdat hi abalanan ta'un mangat hinadan pohdonan aton ta'u. Ya hanat atona nadan umipa'amlong i hiya an pohdonan aton i dita'u an gapu i Jesu Kristu an hiya nan madayaw hi inggana. Amen.

Nan Dappuh Tuwen Tudo'

²²Hanat anusanyun i'iba an bahaon hituwen ho'dod an tudo'un da'yu te pinhod'un mihamad di pangulugyu. ²³Ya pohdo' bon ipa'innila i da'yu an nilubus hi baludan hi ibba ta'un hi Timothy. Ot agagga'e ya umalihitu ya i'uyug'uh umaliya' hina. ²⁴Ot hanat ipa'innilayuh nadan mangipangpangulu i da'yuhna an nomnomnomonmi dida ya an namin ayun kimmulug i Apu Dios hina. Ya ta'on on nadan i'iba ta'un i Italy ya alyonday nomnomnomon da'yu i dida.

²⁵Ot hanat minaynayun nan homo' Apu Dios i dita'un namin.